

CAPITOLUL II.

AȘEZAREA GEOGRAFICĂ

A COMUNEI FLOREȘTI

Comuna Florești se află așezată în partea vestică a municipiului Cluj-Napoca, învecinându-se la nord cu comuna Baciou, la vest cu comuna Gilău, iar la sud cu comunele Săvădisla și Ciurila.

Sub aspect geomorfologic, Floreștiul sintetizează interferența a trei unități principale de relief:

a) La nord **Câmpia Transilvaniei**, prelungită sub numele **Podișului Someșan**, între Someșul Mic și Nadeș;

b) La sud, **Munții Gilăului**, continuați cu dealurile Feleacului;

c) La mijloc, între cele două zone, e culoarul depresionar al **Someșului Mic**, care delimitează cele două unități de relief: deal și munte.

Interfluviul **Someș-Nadeș** este o formă deluroasă cu altitudini de 500-600 metri, alcătuită geologic în cea mai mare parte din calcare grosiere, tufuri vulcanice și marne. Pe pantele acestor dealuri apar abrupturi care prezintă la suprafața solului marnele, calcarele sau tufurile. Acest interfluviu face cumpăna apelor Someș-Nadeș sub numirea de **Dealul Mortonușa Mică** și **Mortonușa Mare**, care coboară spre Someș sub numele de **Dealul Melcilor**. Pe Mortonușa Mare se află vtile Floreștiului.

Dealurile submontane ale Feleacului au vârfuri destul de înalte - **Peana**, 833 m (limită de hotar între Florești, **Ciurila**, teritoriul Clujului) și sunt alcătuite din nisipuri, gresii nisipoase, conglomerate și marno-argile, se leagă de Munții Gilăului pe care-i prelungesc până în Valea Someșului Mic. Din cauza acestor structuri, versanții erodați de torenți sunt abrupti, supuși deselor alunecări și prăbușiri de teren, mai ales acolo unde locurile sunt lipsite de zone împădurite. În vara anului 1970, când ploile au fost foarte multe și mari, când țara a fost cuprinsă de inundații catastrofale, dealurile premontane ale Feleacului „au curs” puternic la vale. Așa se vede pe **Dealul Gârboului**, pe **Cetatea Fetei** și chiar pe **Hodmor**, unde pădurea a curs cu dealul înspre șesul de la poale. La fel s-a întâmplat și pe versantul drept al **Văii Lonei**, lipsit în mare parte de pădure și, de asemenea, la intrarea în satul Tăuți, unde șoseaua comunală a fost complet blocată de dealurile ce au curs peste ea. Vizitatorii care au trecut pe **Dealul Hodmorului de Jos**, ori

pe cel al **Cetății**, după zilele inundațiilor au putut vedea cum s-a crăpat scoarța solului de pe dealurile respective pe porțiuni de 100-150 metri și a coborât cu circa 20-30 de cm față de porțiunea superioară de teren.

Dacă ploile nu se opreau, ar fi coborât masiv la vale întregul deal, distrugând totul în calea lui.

Culoarul Văii Someșului Mic se caracterizează printr-un relief acumulativ, care se compune din două nivele: unul coborât de 2-3 metri, supus inundațiilor la viituri mari, numit **Lunca**, iar al doilea nivel, mai ridicat, de 4-6 metri (terasa a doua), format din nisipuri, pietrișuri și materiale coluviale (aduse de pe versanți) în diverse grade de solidificare și acoperite cu vegetație ierboasă. Lunca, ca un culoar larg și uniform, cu mare dezvoltare pe dreapta Someșului, se întinde între Gilău și Florești, est.

Terasa a doua se întinde pe vatra satului Florești, iar terasa a treia, cu un nivel de 20 de metri, se află pe tot malul stâng al Someșului Mic, având pante abrupte. La vestul Lunei de Sus este terasa a patra, cu un nivel de 30 de metri față de apele Someșului Mic. Așadar, teritoriul comunei face parte din bazinul de colectare al râului Someșul Mic. Valea acestui râu traversează localitatea Florești, având direcția generală de curgere de la vest la est. Suprafața bazinului de confluență cu **Valea Lonei** are 1.042 de km², iar în aval, de confluența cu **Valea Tăuțului (Boșorului)**, 1.162 km². Valea are multe meandre, căci nu are o mare înclinare, ceea ce face ca în timpul ploilor torențiale să se producă inundații pe porțiuni destul de întinse. Din partea dreaptă, sudică, **Someșul Mic** primește următorii afluenți:

1. **Valea Lonei**, lungă de 22 de km, cu debit permanent, regulat, iar în unele cazuri, periculos chiar pentru inundații. Suprafața bazinului acestei văi este de 103 km²

2. **Valea Sânașlăului**, cu un debit variabil și vara uneori scăzut, dar pe timp de precipitații bogate, cu mare putere inundabilă, are o lungime de circa 3 km și se varsă în Someșul Mic cam pe la mijlocul satului Florești.

3. **Valea Tăuțului (Boșorului)**, lungă de 6 km, curge prin localitatea cu același nume și numai la ieșirea din satul Tăuți ia numele de Valea Boșorului, are un bazin de 10 km². Este o vale care de multă vreme produce dese inundații la intrarea în Florești, aducând mari pagube în zonele agricole limitrofe. În 1970 s-a regularizat, adâncindu-i-se albia și îndreptându-i-se, dar în perioada inundațiilor s-a revărsat abundant peste maluri.

4. **Valea Gârboului**, lungă de circa 10 kilometri, cu debit mic, relativ constant. constituie și astăzi, ca și în trecut, hotarul între Cluj-Mănăștur și Florești.

5. În partea sud-vestică a satului Luna de Sus curge în unele perioade ale anului **Valea Seacă**, pârâu neregulat ca debit, uneori total secat, însă în perioadele ploioase inundă pășunile lonenilor.

Toate aceste văi se cer regularizate pentru a evita inundațiile și a folosi apa lor la unele suprafețe agricole ce pot fi irigate rațional.

Pe partea stângă a Someșului Mic există mai multe văi de torenți, unde, cu excepția **pârâului dintre vii** (azi pe lângă noul poligon de tragere), restul sunt seci aproape tot anul. În schimb pe timp de ploi bogate, spală hectare întregi de culturi cerealiere ori de fânațe.

Forma satului Florești este lungă, fiind așezat de-a lungul D.N. 1 la o distanță de numai cinci kilometri de municipiul Cluj-Napoca. Paralel cu strada principală, Avram Iancu, ce coincide cu Șoseaua Internațională E60, se află celelalte străzi: **Tudor Vladimirescu (Oștejele)**, Cuza Vodă, Andrei Mureșanu și numai câteva care sunt perpendiculare pe șoseaua internațională: Simion Bărnuțiu, Cimitirului, Cetății, Muncitorilor etc.

Din capătul vestic al Floreștiului, la numai doi kilometri vest de Florești și 12 kilometri vest de Cluj, se întinde de-a lungul Văii Lonei pe direcția nord-est, sud-vest **satul Luna de Sus**, care din centru își trimite spre nord-vest strada spre Gilău. Paralel cu Valea Lonei, pe malul ei drept, se întinde o altă stradă puternic populată.

La marginea sud-estică a Floreștiului pornește spre sud **strada Tăuților**, paralelă cu Valea Boșorului și la o distanță de cinci kilometri intră în **satul Tăuți**, care ni se prezintă sub o formă alungită tentaculară, așezat într-o depresiune adâncită, înconjurată de dealuri masive.

Această fericită așezare a comunei Florești față de municipiul Cluj-Napoca îi oferă posibilități admirabile de dezvoltare puternic urbană și de ridicare treptată a nivelului economic și cultural al populației.

Sub aspectul reliefului, comuna Florești dispune mai întâi de lunca Someșului pe care e așezată și înconjurată de dealurile amintite. Terenul agricol fertil se întinde în această luncă, în stânga Someșului. Bine orientate spre sud terenurile sunt productive pentru culturile cerealiere, pentru livezi și vii.

I. Plecând de la Cluj spre Gilău, în partea sudică a hotarului Floreștiului, întâlnim următoarele delimitări:

a) La trecerea pe teritoriul satului, traversăm Valea Gârboului, care ne conduce pe firul ei spre izvor, prin **Pleşca, Dealul Morii** (probabil vechiul loc al vetrei Sânbenedicului), **Hoanca**

și, sus, pe **Dealul Crucii** (526 m), la hotarul cu **Selicea**.

b) Apropiindu-ne de Florești prin Șesul de la Șapca Verde, în stânga noastră se înalță **Dealul Răzoarele**, care spre est este acoperit de **livada doctorului Bran-Mariș** (ultimii ei stăpâni particulari), iar în dreptul cazărmilor, **Răzoarele** este acoperit de plantații cu salcâmi și molizi. De aici Răzoarele continuă, de-a lungul **Văii Boșorului**, spre sud, sub numele de **Dealul Gârboului**. Sub **Răzoare**, pe locul fostei **Colonii Vanea**, ori în „**Delniță**” (pe locul **Cazarmei** și până la **Șapca Verde**) se întinde frumoasa fermă pomicolă a Institutului Agronomic din Cluj, iar pe dreapta, **Uzina de apă** cu livada ei de pruni. Lăsăm în urma noastră cazărmile și, înainte de a trece Valea Boșorului, privim încă odată spre sud, Dealul Gârboului, acoperit cu plantații de salcâmi și molizi și în depărtare cu peri sălbatici bătrâni. Trecem peste Valea Boșorului și imediat în fața noastră se ridică **Dealul Cetatea Fetei** (552 m), de forma unei cămile uriașe cu două cocoșe. La poalele lui se întinde **Șesul din Jos**, acoperit cu întinse holde de grâu sau porumb în timpul verii. Părăsim încet dealul Cetății Fetei și trecem peste **Valea Sânașlăului** și iarăși în fața noastră se ridică brusc **Dealul Hodmorului de Jos cu vârful Poienii**. Apoi, la o distanță de 1 km, 2 km spre vest, dăm peste **Valea Baciului**, mai mult seacă, dar care în partea superioară are **Fântâna lui Șoșoi**. Peste Valea Baciului se înalță treptat **Hodmorul de Jos** pe a cărui spinare se întinde un platou frumos, plin de ierburi în timpul verii. Acest platou se continuă apoi cu o culme deluroasă, denumită **Dealul Bicului**, care constituie cumpăna apelor **Valea Sânașlăului** și **Valea Lonei**. Hodmorul de Jos se continuă spre vest cu **brazii Lonei** (azi tăiați) și de acolo cu dealul ce mărginește spre est Valea Lonei.

Sub aceste două Hodmoare se întinde **Șesul de Sus**, teren cultivat cu cereale, care se continuă până în Valea Lonei cu Hotarlabul.

În depresiunea Lonei, ca într-o covată, se află satul Luna de Sus, megieș la sud-vest cu Stolna.

II. Pe dreapta, în partea nordică a **Someșului Mic**, pornind de la Cluj spre Gilău se ridică dincolo, peste Someș, dealul **Mortonușa Mică (Dealul de Jos)**, căruiia îi urmează **Bongardul** (la poalele lui este probabil vechea vatră a satului) cu câmpia numită **Șodorâtul**. Dincoace peste Someș, chiar în dreptul actualei colonii **Tăuțul Nou**, se află **Țintirimul de Jos** cu **Locul Taberei**, unde în 1613 s-a instalat tabăra turcească de unde turcii l-au condus pe Bethlen Gabor până la Cluj și l-au întărit ca principe al Transilvaniei.

' Continuând drumul peste apa Boșorului, se ajunge la fosta curte a grofului Mikes, azi **Colonia Nouă**. Peste Someș se înalță în continuare Mortonușa Mare cu **Dealul Viilor**, care se continuă până în hotarul Gilăului. La trecerea Văii Sânașlăului, în apropierea vărsării ei în Someș, se întinde **Șesul Bărcului**, continuat cu cel al **Zaneului** până la hotarul Gilăului.

Hotarele Lunei de Sus dinspre Vlaha și Stolna (sud) sunt **Pășunea** și **Sărata**, apoi pădurea mărginașă cu hotarul Gilăului la poalele căreia se întinde **Șesul**, acoperit vara cu holde de grâu și porumb și continuat peste Someș cu Dealul Viilor. Azi o mare parte din **Șesul Lonei** e acoperit cu clădiri industriale și comerciale.

Satul Tăuți, așezat pe apa cu același nume, al cărei izvor curge la poalele **Dealului Podereilor** este înconjurat de multe dealuri: **Boșorul**, **Lazul**, **Comoara** și **Muncelul** la est, **Spoiala** și **Cetate** la nord-vest, **Bărcul**, **Poiana**, **Copăcelul** și **Ghiața** -între **Selicea**, **Vălișoara** și **Tăuțul** (spre sud), **Părul**, **Hârtoapele**, **Piesa Răturile**, **Podereiele** - la vest, continuându-se cu **Valea Sânașlăului** și **Pusta**. Tăuțul are trei ulițe principale: a **Măjeștilor**, din centru spre Podereie, a **Bărăilor** - spre Selicea, a **Bărcanilor** - pe lângă școală.

Clima comunei Florești, deși integrată climei temperate a țării, are câteva caracteristici specifice locale. Temperatura medie anuală este de +8°C, ceea ce arată un potențial termic ceva mai scăzut față de bazinul Transilvaniei. Aceasta se datorește culoarului depresionar al Văii Someșului care permite pătrunderea și stagnarea maselor de aer rece dinspre nord-est și astfel adesea produce inversiuni locale de temperatură, mai ales pe timpul nopții. Media minimă a temperaturii e în luna ianuarie -4°, și maximă în iulie, +18°, deci, diferența termică este de 22 de grade, ceea ce arată caracterul moderat al climei. Cantitatea medie anuală a precipitațiilor este de 650 mm, mai mari în perioada de primăvară și vară.

Vânturile dominante sunt din nord-vest pe direcția sud-est și ele bat mai mult vara, aducând bogate precipitații. Astfel, Floreșitul se află în provincia climatică transcarpatică ale cărei caractere specifice le-am enumerat mai sus. În hotarul comunei Florești nu există lacuri. Apele freatice se află la o adâncime foarte mică, tocmai datorită terasei de luncă, foarte bogată în apă și straturi de argilă, prezentă în mod compact la o adâncime de 5,60 m. Grosimea orizontului acvifer este în medie de 3,5 m. Numai în satul Florești sunt circa 700 fântâni din care numai 13% sunt necorespunzătoare. Adâncimea fântânilor din terase de pe malul drept al Someșului este în medie de 4,5 - 5 m. Excepții se întâlnesc mai ales de o parte și de alta a Văii Tăuțului unde adâncimea lor este de 6,5

m. Temperatura apei este de 10-13°. Apa este transparentă, fără miros, cu gust plăcut. Fântânile mai apropiate de luncă au o apă cu gust de nămol. Straturile de nisip și de pietriș sunt mai la suprafață (la 1-1,5 m) în dreapta E60 mai ales între numerele 50-300 pe strada Avram Iancu și mai la adâncime (1,50-2,50 m) în stânga acestui drum, mai ales în Suseni.

Flora comunei Florești este specifică regiunilor deal-munte. Ierburile multicolore și plăcut mirositoare ale Floreștiului cuprind o mulțime de plante: margarete, păpădii, ochiul boului, măcriș, chimionul, iarba păsării, sânziencele, mușetelul, coada calului, coada șoricelului, limba boului, traista ciobanului, sunătoarea, troscotelul, macul roșu etc.

În pădurile de pe dealuri cresc esențe de stejar, carpen, tei, paltin, aluni, cireși sălbatici, fagi, plopi, loze, curpeni, peri și meri sălbatici, iar ca arboret: murea, zmeura, păducelul, spinul, lemnul câinesc etc. Primăvara, în luminișurile pădurii răsar ghiocelii, toporașii, viorelele, brebeneii, brândușele. În scopuri ornamentale și comerciale în ultimii ani, mulți săteni cultivă gladiolele, trandafirii, crizantemele, garoafele etc.

Strugurii sunt aproape nelipsiți de la fiecare casă, dar numai câte 2-3 butuci. Duzii sunt puțini, dar le merge foarte bine. Pe malurile Someșului cresc sălciile, arinii, plopii, crânguri de arbuști acviferi între care socul, arinul și sălciile cuprind mari suprafețe.

Livezile sunt puține, reduse ca suprafață, căci în unele părți nu trăiesc merii. Unele soiuri de pruni (Bistrița) de peri, vișini etc. trăiesc mai mult. Pe Dealul Viilor se află două livezi de pomi fructiferi în care predomină prunii și cireșii timpurii care dau mari producții, însă sunt total neîngrijite. Acum sunt distruse! La Sânașlău s-a plantat o livadă de meri, peri și pruni (1968), care producea frumos și se dezvoltă normal. Azi e grav deteriorată! Nucul produce bine. S-au plantat suprafețe cu nuci pe Dealul Viilor în zona golașă, dar din cauza caprelor, nu au luat viață. Pomii fructiferi sunt și aici foarte productivi, dacă li se aplică tratamentele (în special stropirile) necesare contra omizilor și a bolilor. Pe ogoare crește și dă producții mari grâul, porumbul, secara, cartofii, sfecla de zahăr, legumele variate etc.

Fauna este bogată în iepuri, căprioare, vulpi, mistreți, viezuri și adesea lupii coboară până în sat.